

תולדות האומנות והבנתה

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שלוש שעות

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה ארבעה פרקים
פרק ראשון – התבוננות ביצירות אמנות – (14×2) - 28 נקודות

פרק שני - נקודות מוצא

פרק שלישי – אומנות בהקשרים שונים { (18×3) - 54 נקודות

פרק רביעי - העמקה בתקופה או בנושא - (18×1) - 18 נקודות

ג. חומר עזר בשימוש : אין

ד. הוראות מיוחדות :

1. מן הפרקים השני והשלישי יש לענות על שלוש שאלות סך הכול- מכל פרק על שאלה אחת לפחות.
סך כל השאלות שעליהן יש לענות בבחינה זו הוא שש.
2. אין להשתמש באותה יצירה לשם הדגמה בתשובות שונות בבחינה.
3. כדי לענות על שאלות 11 ו-12 על התלמיד לצרף למבחן שני דפי צילום צבע של יצירותיו.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשכון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

פרק ראשון – התבוננות – 28 נקודות

יש לענות על שתיים מהשאלות 1-4. ניקוד כל שאלה : 14 נקודות

1. ציור

התבונן בציור "דלת 84" מאת דורותיאה טאנינג, (תמונה 1 בנספח), שמן על בד וחלק מדלת שנמצאה, 1984, מידות: 13x264x162 ס"מ, וענה על השאלות הבאות:

- א. מהי התחושה העולה במתבונן בציור? נמק את דבריך בעזרת שני אמצעים אמנותיים המופיעים בעבודה. (9 נקודות)
- ב. מהי תרומת הצבת הדלת שנמצאה לבניית התחושה שהצגת בסעיף א'? (5 נקודות)

2. צילום

התבונן בצילום "ללא כותרת" מאת הצלם הסרבי וולדימיר מיליבושביץ' מתוך סדרת "צילומי רחוב בבלגרד" (תמונה 2 בנספח) וענה על השאלות הבאות:

- א. מהי האווירה העולה בצילום? (5 נקודות)
- ב. בסס את דבריך על שלושה אמצעים אמנותיים המופיעים בצילום. הדגם את דבריך על סמך הצילום. (9 נקודות)

3. מיצב

התבונן במיצב "שבעה הרים קסומים" מאת הפסל אוגו רונדינונה (תמונה 3 בנספח) המצוי במדבר נבדה, ארה"ב, כ-16 ק"מ דרומית לעיר לאס וגאס, וענה על השאלות הבאות:

- א. מה התחושה של המתבונן ביצירה הזו המוצגת בחלל המדבר הפתוח? (4 נקודות)
- ב. ציין שני רכיבים המעידים על מגע אדם ביצירה ושני רכיבים הקושרים אותה אל המקום בו היא נמצאת (10 נקודות)

4. אדריכלות

התבונן במבנה טרמינל 3 בשדה התעופה של שזן באואן, סין, אדריכל: מאסימיליאנו פוסקאס (תמונות 4 ו-5 בנספח), וענה על השאלות הבאות:

- א. כיצד צורת המבנה מתקשרת לתפקיד שלו? בסס את דבריך על צורה, מסה וחלל. (6 נקודות)
- ב. מהי האשליה שהאדריכל ניסה ליצור בחלל הפנימי של הטרמינל וכיצד אשליה זו מתקשרת לתפקידו של המבנה? בסס את דבריך על שניים מהרכיבים הבאים: צבע, תאורה, מסה וחלל. (8 נקודות)

פרק שני – נקודות מוצא – 18 או 36 נקודות

עליך לענות על שאלה אחת או שתיים מהשאלות 5-8. ניקוד כל שאלה : 18 נקודות.

במידה ותענה על שאלה אחת בפרק הזה, תתבקש לענות על שתי שאלות בפרק השלישי.

במידה ותענה על שתי שאלות בפרק הזה, תענה על שאלה אחת בלבד בפרק השלישי.

5. דרכי התבוננות במציאות – המציאות זהות ובדיון

- א. בחר ביצירה שיש בה תערובת של זהות ובדיון או שלא ניתן להבחין בה בין זהות ובדיון. ציין את שם היצירה, שם האמן ותאר אותה בקצרה. (8 נקודות)
- ב. הסבר מהו הטשטוש בין המציאות והבדיון ביצירה וכיצד הוא תורם למשמעותה. (10 נקודות)

6. אמן יצירה חברה – ביקורת חברתית

- א. בחר ביצירה של אמן המבטאת ביקורת על תופעה חברתית כלשהי – עוני, אפליה, עוול, ניצול או כל נושא אחר שיש בו היבט חברתי. ציין שם יצירה ושם אמן ותאר אותה בקצרה. (8 נקודות)
- ב. הצג את התופעה אליה מתייחס האמן ואת עמדתו כלפיה. ציין שני אמצעים אמנותיים המבטאים את עמדתו. (10 נקודות)

7. אמן יצירה חברה – זהות אתנית

- א. בחר ביצירה של אמן/ית העוסקת בזהות/ה האתנית. ציין שם יצירה, שם אמן ותאר אותה בקצרה. (8 נקודות)
- ב. מהי הזהות האתנית העולה ביצירה ומהי עמדת האמן/ית לגבי זהות זו? ציין שני אמצעים אמנותיים המבטאים עמדה זו. (10 נקודות)

8. מסורת וחדשנות – ציטוט ומיחזור בפוסט-מודרניזם

- א. בחר ביצירה פוסט-מודרנית שיש בה ציטוט או מיחזור של עבודה קודמת. ציין את שם היצירה הפוסט-מודרנית, את שם האמן ותאר אותה בקצרה. (8 נקודות)
- ב. הצג הציטוט או המיחזור המופיע ביצירה הפוסט-מודרנית שבחרת בסעיף א' והסבר את תרומתו (או תרומתם) למשמעות היצירה החדשה. (10 נקודות)

פרק שלישי – אמנות בכל ההקשרים – 18 או 36 נקודות

במידה וענית על שאלה אחת בפרק השני, עליך לענות על שתי שאלות בפרק זה.

במידה וענית על שתי שאלות בפרק השני, עליך לענות על שאלה אחת בלבד בפרק זה.

9. מאמר "אוצרות היא קיר ותשוקה" מאת גדעון עפרת

- א. במאמרו יוצא גדעון עפרת נגד לימודי מוזיאולוגיה (אוצרות), ו"מזהיר" מפני סוג מסוים של אוצרים. הסבירו את טענותיו וציינו בקצרה מה עפרת מציע במקום זאת, על פי שם המאמר. (10 נקודות)
- ב. עפרת טובע את המונח "אוצר גרילה". הסבירו מושג זה, וציינו את היתרונות והחסרונות של אוצר הגרילה, על פי המאמר. (8 נקודות)

10. ביקור בתערוכה

- א. בחר בתערוכה שביקרת בה במסגרת לימודי האמנות. ציין את שם התערוכה ואת שם המקום שהיא מוצגת בו. ציין את סוג התערוכה (יחיד, קבוצתי, רטרופקטיבי, נושא), ואת נושא התערוכה. ציין שני שיקולי אוצרות (סדר הצבה, אופן הצבה, תאורה, קישור בין היצירות ועוד) שהנחו את אוצר התערוכה. (8 נקודות)
- ב. בחר בשתי עבודות שהוצגו בתערוכה, ציין את שמותיהן ותאר אותן בקצרה. הסבר את הקשר ביניהן לבין נושא התערוכה והקשר ביניהן לבין מיקומן בתערוכה. (10 נקודות)

11. דיאלוג עם אמן

אם בחרת לענות על שאלה זו, עליך לצרף צילום של היצירה שיצרת בשיעורי האמנות.

- א. במהלך לימודיך העיוניים, חקרת גוף יצירות של אמן. הצג את האמן שבחרת ומה למדת על יצירתו או חדשנותו האמנותית במסגרת גוף העבודות שחקרת. (8 נקודות)
- ב. במהלך לימודי הסדנה, יצרת "דיאלוג" עם אמן זה. הצג את העבודה שיצרת בסדנה, ועמוד על הזיקה של עבודתך לעבודת האמן. בתיאור, עשה שימוש בשפת האמנות ועמוד על שני היבטים שונים או דומים הקיימים בין יצירתך לבין עבודות האמן שחקרת. (10 נקודות)

12. אוצרות

אם בחרת לענות על שאלה זו, עליך לצרף תצלום של התערוכה שאצרת בשיעורי האמנות.

א. בסדנת האמנות אצרת תערוכה. ציין את נושא התערוכה ואת שמה. בחר בחמש יצירות מתוך התערוכה שאצרת. ציין את שם היצירות ושם האומנים והסבר כיצד יצירות אלו מבטאות את נושא התערוכה. (8 נקודות)

ב. תאר את החלל שעיצבת עבור היצירות והצג שני שיקולים הקושרים בין חלל התערוכה לבין משמעותה. (10 נקודות)

פרק רביעי – תקופת העמקה

בפרק זה, עליך לבחור בתקופת העמקה שלמדת במסגרת הלימודים שלך

א. אומנות קלאסית - יוון ורומא בתקופה העתיקה

אם בחרת בתקופה זו, ענה על אחת מהשאלות 13 – 15 (18 נקודות)

13. באמנות הקלאסית, יש אידיאליזציה של גוף האדם.
א. הסבר מהי אידיאליזציה. (8 נקודות)
ב. בחר יצירה אחת מתחום הפיסול שיש בה אידיאליזציה, ציין את שמה, ותאר אותה בקצרה. ציין שני אמצעים אמנותיים שהאמן משתמש בהם כדי ליצור אידיאליזציה של הדמות. (10 נקודות)

14. אדריכלות

- א. בחר במבנה אדריכלי ביוון או ברומא. ציין את שם והמיקום של המבנה, ותאר את המבנה בקצרה. ציין את תפקידו של המבנה. (8 נקודות)
ב. בחר בשני רכיבים אדריכליים המופיעים במבנה שבחרת בסעיף א', המאפיינים את התקופה בה הוא נבנה, תאר אותם והסבר את תפקידם. (10 נקודות)

15. הנצחה

- א. בחר מונומנט המנציח אירוע היסטורי מן התקופה הרומית. ציין את שמו ותאר אותו ואת האירוע ההיסטורי שהוא מנציח.
בחר מונומנט הנצחה (אנדרטה) מן התקופה המודרנית או הפוסט-מודרנית או העכשווית. ציין את שמו, תאר אותו ואת האירוע שהוא מנציח. (8 נקודות)
ב. ציין אמצעי אמנותי אחד דומה או שונה בין שתי היצירות שבחרת בסעיף א'. הסבר כיצד הוא בא לידי ביטוי בכל אחת מהיצירות. (10 נקודות).

ב. אומנות הרנסנס

אם בחרת בתקופה זו, ענה על אחת מהשאלות 16 – 18. (18 נקודות)

16. פרופורציה ופרספקטיבה הן מאבני היסוד של "התיאור הנכון".
א. הסבר בקצרה מהו "תיאור נכון" ומדוע פרופורציה ופרספקטיבה הן חלק חשוב בו. (8 נקודות)

ב. בחר ביצירה אחת שיש בה "תיאור נכון". ציין את שם היצירה ושם האמן ותאר אותה בקצרה. כתוב כיצד באים לידי ביטוי המושגים פרופורציה ופרספקטיבה ביצירה שבחרת בניסיון האומן להשתלט על "התיאור הנכון". (10 נקודות)

17. א. מהי משמעות המונח "רנסנס"? הסבר מדוע נבחר מונח זה לאפיין את התקופה. (6 נקודות)

ב. בחר במבנה אדריכלי מתקופת הרנסנס. ציין את שם האדריכל, שם המבנה ותאר אותו בקצרה. ציין והדגם שני מאפיינים אדריכליים המדגימים את משמעות המונח "רנסנס". (12 נקודות)

18. א. בחר בכנסייה מתקופת הרנסנס. ציין את שם הכנסייה, את מיקומה ואת שם האדריכל שלה. הצג שני מאפיינים אדריכליים של התקופה הבאים לידי ביטוי בכנסייה שבחרת. (8 נקודות)

ב. בחר במבנה אחד מן התקופה המודרנית אן הפוסט-מודרנית אן העכשווית שיש בו אחד מהמאפיינים האדריכליים של תקופת הרנסנס. ציין את שם המבנה, את מיקומו ואת שם האדריכל שלו. ציין את הרכיב האדריכלי והסבר את זיקתו למבנה שבחרת. (10 נקודות)

ג. תקופת הבארוק

אם בחרת בתקופה זו, ענה על אחת מהשאלות 19-21. (18 נקודות)

19. דרמטיות

א. בחר ביצירה מתקופת הבארוק שיש בה מאפיין דרמטי. ציין את שם היצירה ושם האמן ותאר אותה בקצרה. ציין מהו המאפיין הדרמטי ביצירה ואיזה אמצעי אמנותי מעצב אותו. (9 נקודות)

ב. בחר ביצירה ממדיום אחר מתקופת הבארוק שיש בא מאפיין דרמטי. ציין את שם היצירה ושם האמן ותאר אותה בקצרה. ציין מהו המאפיין הדרמטי ואיזה אמצעי אמנותי ביצירה מעצב אותו. (9 נקודות)

20. איטליה וארצות השפלה

א. הצג את ההבדלים שבין הציור באיטליה ובארצות השפלה (הולנד) במאה ה-17 והסבר ממה נבעו הבדלים אלה. (8 נקודות)

ב. בחר ביצירה מאיטליה אן מארצות השפלה במאה ה-17. ציין את שם היצירה, שם האמן ותאר אותה בקצרה. הסבר כיצד האיפיונים של התקופה באים לידי ביטוי ביצירה. בסס את דבריך על שני מאפיינים המופיעים ביצירה. (10 נקודות)

21. שאלה השוואתית בין תקופות

א. ציין מאפיין אחד של הבארוק והסבר אותו. בחר ביצירה מתקופת הבארוק שבה מאפיין זה בא לידי ביטוי. ציין את שם האומן ואת שם היצירה, ותאר אותה בקצרה. הסבר כיצד המאפיין שצינת בא לידי ביטוי ביצירה שבחרת. (8 נקודות)

ב. בחר ביצירה מן התקופה המודרנית אן הפוסט-מודרנית אן העכשווית שבה המאפיין שצינת בסעיף א בא לידי ביטוי. ציין את שם האומן ואת שם היצירה, ותאר אותה בקצרה. הסבר כיצד המאפיין הבארוקי בא לידי ביטוי ביצירה זו. (10 נקודות)

ד אומנות יהודית

אם בחרת בתקופה זו, ענה על אחת מהשאלות 22-24 . (18 נקודות)

22. חוקרי אמנות חלוקים בשאלה אם יש "אמנות יהודית".

א. הסבר את מהות המחלוקת הזאת בנוגע לקיומה של "אמנות יהודית". בתשובתך, הצג שני טיעונים : האחד התומך בקיומה של אמנות יהודית והשני השולל אותה. (8 נקודות)

ב. בחר ביצירה אחת של אמן יהודי. ציין את שם האמן ושם היצירה. הסבר באמצעות היצירה שבחרת את קיומה או אי קיומה של אמנות יהודית. (10 נקודות)

23. הסבר מהי עמדתה של המסורת היהודית למושג היופי.

א. בחר ביצירת אמנות אחת המביעה את עמדת המסורת למושג היופי. ציין את שם היצירה, שם האמן (אם הם ידועים) ותאר אותה בקצרה. (8 נקודות)

ב. הסבר את עמדת האמן לגבי מושג היופי כפי שהיא מופיעה ביצירה שבחרת. הוכח את דבריך בעזרת שני אמצעים אמנותיים. (10 נקודות)

24. א. בחר ביצירה מן התקופה המודרנית או הפוסט-מודרנית או העכשווית שיש בה סמל יהודי. ציין את שם האמן, שם היצירה ותאר אותה בקצרה. ציין מהו הסמל היהודי המופיע בה. (8 נקודות)

ב. הסבר את המשמעות של הסמל שציינת בסעיף א' ואת תפקידו ביצירה. בסס את תשובתך על שני אמצעים אמנותיים. (10 נקודות)

ה אומנות האיסלאם

אם בחרת בתקופה זו, ענה על אחת מהשאלות 25 – 27. (18 נקודות)

25. ערבסקה

א. הסבר את המושג "ערבסקה". (8 נקודות)

ב. בחר ביצירה (מבנה אדריכלי, חפץ, כתב יד) שיש בה ערבסקה. ציין את שם היצירה או היכן היא נמצאת. תאר אותה בקצרה. הצג כיצד בא לידי ביטוי רעיון דתי של האיסלאם בערבסקה המצויה ביצירה שבחרת. (10 נקודות)

26. משרבייה

א. הסבר את המושג "משרבייה".

ב. הצג שני תפקידים פונקציונאליים של המשרבייה ומהו ייעודה מבחינה דתית ותרבותית. (10 נקודות)

27. מקומי ואוניברסלי

א. בחר ביצירה מאמנות האיסלאם מן התקופה המודרנית או הפוסט-מודרנית או העכשווית שיש בה שילוב בין המקומי לבין האוניברסלי. ציין את שם האמן, שם היצירה ותאר אותה בקצרה. (8 נקודות)

ב. הסבר כיצד המקומיות והאוניברסליות באות לידי ביטוי ביצירה שבחרת. (10 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

1. ציור

דלת 84, דורותיאה טאנינג, 1984, שמן על בד וחלק מדלת שנמצאה (החלק האמצעי האפור הוא חלק מדלת שבולטת אל חלל הגלריה ועומקה 13 ס"מ), מידות: 13 x 264x162 ס"מ

2. צילום

מתוך סדרת **"צילומי הרחוב בבלגרד"**, מאת וולדימיר מיליבושביץ' (בוגי), שנות ה-90 של המאה העשרים

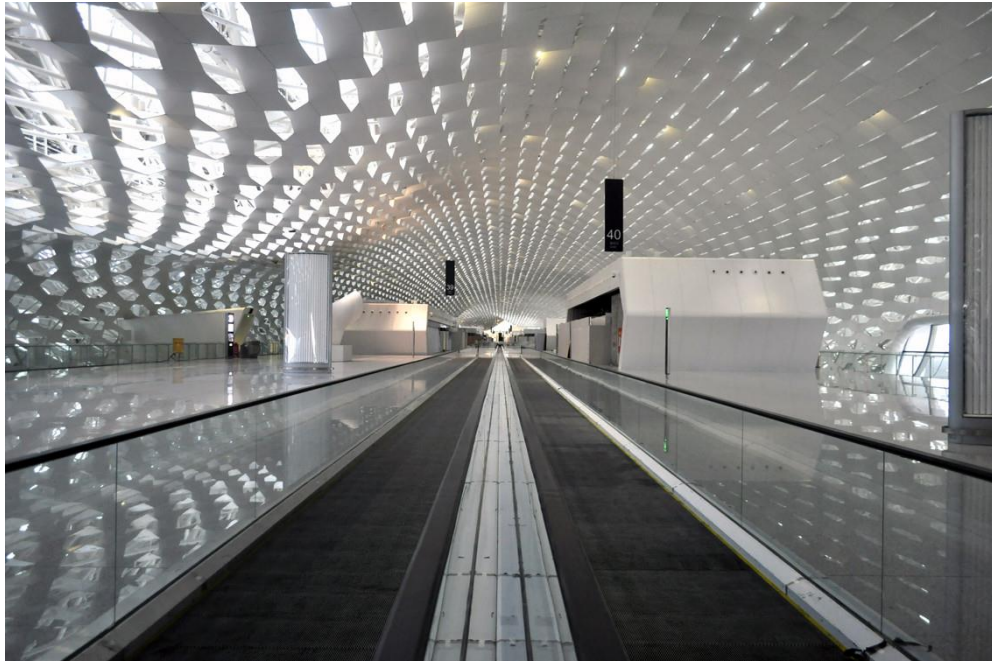
3. מיצב

שבעה הרים קסומים, אוגו רונדינונה, 2016, שבעה עמודי סלעים צבועים, גובה: כעשרה מטרים, מקום: מדבר נבדה, ארה"ב.

4. אדריכלות

טרמינל 3 בשדה התעופה של שזן באואן, סין, אדריכל: מאסימיליאנו פוסקאס, 2013,
אורך: 1000 מטרים, רוחב: 45 מטרים, גובה: 25 מטרים.